

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden a kiadóhivatalban, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
CIRNER J. JÓZSEF
papírnagykereskedése, hová az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KÖZÉRDEK

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAPON.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félévre . . . 2 frt.
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
□ ezüstméterenként 3 kr.
Kereskedők és gyárosok külön arkdvezményben részesülnek. Bélyegdíj 30 kr.
Nyitlér sora 20 r.

Március 15. *)

IRTA LAZÁR ISTVÁN.

Negyvenhat éve annak, hogy a magyar nemzet a mai napot ünnepnek tekinti. Voltak olyan idők, amikor csupa keserűség volt az a minék hangját e napon zárt ajtók mellett, bizalmas baráti körben hallani lehetett: midőn aggódva néztünk körül, ha az elfojtott fájdalom egy-egy emeltes szóban útát tört magának. Ekkor még a hazafias bánatnak volt az ünnepe. Aztán mikor a nemzet ereiben újra megindult a vér egészséges keringése: mikor jogot szereztünk arra, hogy félbenschakadt történelmünket folytathassuk: március Idusának elsőfoku örököse, a magyar ifjúság, ezt a napot a feltámadás ünnepévé avatta. S a mi az ifjúság hűséges lelkében megfogamzott és őszinte kegyeletében kicsirázott, a nemzeti önérték emelkedésével mind sürűbbé és általánosabbá lett: a megemlékezés a mai nap jelentőségéről. És ma? Ma már nagy nemzeti ünnep, melyért kor-, rang- és pártkülönbség nélkül minden magyar ember föllelkesül. Az emberek fölkeresik egymást, összegyűlnek: de előbb levetik mindennapi ruhájukat: otthon hagyják a mindennapi embert az élet gondjaival, a tapasztalás véntő, zsihasztó erejével: a közönyösséggel. Összegyűlnek és beszédessé, közlékenyekké válnak: elmondják ugyanazt, a mit százszor elmondtak és meghallgattak. Szívesen mondják, örömmel hallgatják. A felzabadt lélek újra átéli az ifjúság Saturnus-korát, mikor az ember nem alkuszik, nem számít, csak hisz, remél, szeret és boldog. Hisz az eszme örökéletét, reméli az igaz ügy diadalát és szereti ezt a vérrel-könyvel öntözött földet, melynél talán van szebb, talán van gazdagabb, de nekünk kedvesebb nincs sehoh. És boldog a megtisztulás, megnemesülés és megjobbulás öntudatában.

Mintha a föld egy lépéssel közelebb jutott volna a nap melegéhez: minden szív tele van érzellemmel. A nő szeme szebben fénylik, a férfi termete büszkébbé magasodik, az ifjú vére hevesebben kering, mint hétköznapon. A nő koszorút fon, az ifjú énekel, a férfi a mult emlékeiből tettvágyat merít. És az öreg ember? Csak ő maradna részvétlen a mai nap szépsége iránt? . . . Közénk jönnek ok is, itt vannak köztünk e napon az aggyastánok is, a nagy idők élő tanúi. S az a könyv, mely megbarázdált arcukon végigszalad, legbeszédesebb szónoka a mai nap jelentőségének. Nem pusztán öröm könyve az, nem is pusztán a fájdalomé: együtt van itt felszárad költészete dalban, eposzban és elégiában. Többet jelent az a könyv, mint az ifjú éneke, a nő koszorúja: többet, mint a férfi lelkesedése: olyan ábrándvilágot, melyet nem képzeletből, hanem való dicsőségéből és való szenvedéséből teremtetek.

Mi az, a mi egyiket énekre fakaszt, a másikkal koszorút kötött? Mi az, a mi egyik szemnek villámosságát, a másikkal csillogó könyvet ad? Mi az, a mi örömet szerez, mindenkinek, a nélkül, hogy valakinek kára volna benne? Mi az a varázserő, a mi felver a közönyösségből, a nélkül, hogy hasznát igérne; kihív az érdekek harcából, felemel és megtisztít minden lelket március 15-én.

Ki tudna milderre megfelelni?

Vagy ki tudná híven leírni azt a hangulatot, mely hosszú, felhős tél után, az első tavaszi napsugárba a boldog természet minden élő teremtésén elárad? Vagy ki tudná leírni híven az örömet, midőn a legdrágábbat, a mit elvesztettünk, ismét megtaláltuk. Vagy ki tudna méltó hangon beszámolni arról a pillanatról, midőn az ég kárpítja meg hasad s az eszmék világába bépillantást tehetünk? . . .

Ha láttátok valaha Laocoon szobrát, ha láttátok rajta az atyát, a ki övét akarja védelmezni, de nem mozdulhat a kigyó öleléséből; ha olvastátok arcán és megfeszült izmain a sikertelen vergődés kinjait: jusson eszetekbe ez a végvonaglás, mely kőbe vésve is megdermeszt a szemlélet. Ilyen volt hazánk állapota majdnem másfél századon keresztül.

Nemzetünk azon része, melynek jogai voltak, alig huszadrésze volt annak a magyar nemzetnek, a mit ma így nevezhetünk. Megfogyott azon hosszú küzdelmekben, melyek alatt hazája földjét és alkotmányát külső és belső, de mindig fegyveres ellenség ellen védelmezte. De nemcsak számban, erejében is meggyöngült a jogtalan kormányrendszer terhe alatt, mely benne az élet minden jelét el akarta fojtani. — Nincs a bürokracziának olyan alattomos vagy furfangos, de mindig erőszakos eszköze, melyet fel nem használtak, hogy a haladás gondolatát, az életerő mozgását, a cselekvés vágyát megölhessék. Kémelek leselkedtek a hazafias keserv szavaira. Féltekeny gonddal zárták el a külfölddel való minden érintkezést. Sokszor neveléses, de mindig boszantó és méltatlan gyanakodással cenzurálták az író gondolatait és tagadtak meg minden nemzeti célra való egyesülést. És

*) A Kossuth L. hirtelen elterjedt álhálhíre miatt meg nem tartott ünnepélyre készült beszéd.

ezt a függetlenségére büszke fajt, ennek a fajnak dicsőséges multban szerzett drága önértékét és államalkotó erejét, mint valami gyermekét vagy szolgát, a políciális fegyver korlátai közé erőszakolták.

A nemzet jobb része állandó harcot viselt alkotmányos jogaiért s míg ezek védelmében kellett legjobb ereit elhasználni: polgári intézményeinek fejlesztésében elmaradt. Nem volt kedve, nem is lehetett, semmiféle újításhoz, mert minden újítástól régi nagyságának egyetlen kincsét, alkotmányát kellett feltennie. Ugyanebből az okból bizalmatlansággal kellett fogadnia még a jót is, melyet kormánya ígért. Nem akarták cserébe adni gyanús ajándékért megmaradt vagyonkijukat. Végre is, a merev ellentállás útjára szorítva s minden küzdelmük sikertelenségét látva, részint visszavonultak a közelettől, részint meghódoltak oportunitizmushoz. Lemondtak az önértékéről kényelemért, vagy a hatalmasok mosolyáért.

A másik rész, és ez volt a nagyobbik, tudatlanságában alig érezvén állapotát szánandóságát, vagy nélkül, törekvés nélkül, jobb jövő reménye nélkül, szellemi aléltásban tengődött. Nem engedték művelődni, hogy meg ne tanuljon gondolkodni. Még nyelvet is elakarták vele felejtetni! Bizony olyan volt akkor ez a nemzet, mint Laocoon szobra! A kőszobron sem látzik semmi túgálása a kigyófonadéknak! „Könyvetek és jankiáltást küldöttünk az égbe; de panasznak az be nem fogadta. A rabszolgákat nem hallgatja az meg. Mert a ki jármot hágy nyakába tenni, méltó reá, hogy azt hurcolja is, míg össze nem dől a korbács alatt.”

De nem dőlünk össze, mert nem voltunk reá méltók.

A régi dicsőség hangjai és emlékei új erőt keltettek s a népszabadság elvének európai szele megtisztította a gondolkodást. A nemesség gondolkozó része belátta, hogy a felülről jövő nyomás azért oly terhes, azért oly nehéz annak ellenállni, mert nem az egész nemzet, hanem csak egy töredéke viseli. A nagy nemzetet még csak az a nyomást érzi, melyet urainak törvényadta joga, vagy törvénytelen szeszélye gyakorol. És így csupán ösztön és kényszer az, a mi ezt szülőföldjéhez köti, semmi más. Az alkotmányból semmi része. Sem joga, sem tere nincs, hogy vallomást tegyen és sikra szálljon az alkotmányért, melylyel a reudek a maguk kiváltságait is azonosították. Megérezte ez a gondolkozó rész, hogy a közös haza fejlődése érdekében minden gyermekének érdeklődésére, munkájára szükség van; hogy a munkának kisebb-nagyobb érdeme különbséget igen, de a születés véletlensége választófalat egy haza fia közt nem képezhet s így azon korlátokat, melyek a nemzetet egy jogviselő és egy teherviselő részre osztották, fenntartani tovább nem lehet. Tudták, hogy a nemesség, számban is megrikulva, vagy az idegen hatás folytán ellenálló képességét elvesztve, a hagyományok korlátai közt a fejlődés újabb és hatalmasabb irányelveit sem elfogadni, sem valóítani képes nem leszen. Látták, hogy a mily arányban stagnál a jogviselő rész vagyonban és műveltségben, s a mennyire a másik rész ezen a két téren minden lehető lépést megteszen; azon arányban közeledik az időpont, hogy a nemzet többsége a jogok kapuján békopogtasson.

Ez ugyan nem következett be. Mert egy nagy-szerű pillanatban, melyet évszázadok alatt egyszer terem a történet, a nemesség a nemzet egységes erejének érdekében maga mondott le a kiváltságokról, melyeket a rendi alkotmány neki biztosított.

Hanem bekövetkezett más. Bekövetkezett az, hogy a reakció, a mely ellenségét látta és kereste mindenben, a mi a nemzeti önértékét és haladás színet mutatta; a mely nem tudott kibékülni a gondolattal, hogy a magyar saját törvénye és független alkotmányos kormánya, nem pedig törvénytelen kormánynak törvénytelen rendeletei után akarja belső életét alakítani, ez a reakció minden eszközt felhasználta, hogy a törvény, ha már meg is van papíron, de végrehajtható ne legyen. Bekövetkezett az, hogy erőszakos elfogatásokkal, börtönnel akarta meggátolni, hogy a népszabadság eszméiről beszéljenek és írjanak. És bekövetkezett mindezek szükséges eredménye: hogy az érületben immár egységessé vált magyar nemzet, a mely sokáig várt, sokat túrt és hiába remélt, elvesztette hosszú, hosszú bizalmát a kormány jóakarójában.

Nem kért többet, nem várt többet. — hanem követelt. Követelte azt, a mihez joga van isteni és emberi törvények szerint.

Az ifjúság, a nemzet lelkiismerete, ez az őszinte, nyílt, meg nem vesztegethető lelkiismeret szedte pontokba és mondta ki hangosan a nemzet követelését. Az ifjúság, mely a maga nyíltságában csak lelkes meggyőződésére, igazságérzetére hallgat, mely a hatalom előtt meg nem hajol, erőszakot meg nem retten és bátran kimondja itéletét az önkény felett, ez az ifjúság megtörte a bürokracziális korlátait. Hisz most már egy egész lelkes nép volt mögötte!

Az eszme hatalmát, mely egy nép nagy tömegében megnyilatkozik, sem kicsinyes rendőri intézkedésekkel korlátozni, sem börtönfalak közé zárni nem lehet.

het. Nem is sebezhető, fegyverrel meg sem ölhető. S a ki elébe áll, azt elsöpri. Hiszen csak a minap láttátok, mekkora hatalom az, milyen impozáns erő az, mikor a nemzet a maga hamisítatlan közérzületével megszólal! A magyar nép nem frívól, még csak nem is könnyelmű. Sokkal érettebb és józanabb a gondolkozása, mint hogy privát czélokért, vagy haszontalan tüntetésre fel engedné magát igazgatni. Van érzéke a méltóság iránt, és csak historíailag fontos, sőt nagy-szerű momentumoknál emeli fel szavát, de akkor nem tüntet, hanem követel. Komoly az ő felláborodásában mindannyiszor, ha jogaiban sérte van. Csak olyankor szól, mikor a hallgatás veszélyel járhat. De akkor olyan, mint a vizek istene, mikor felemeli fejét a tengerből és lábához inti a szeleket, a melyek megbántották a vizek fenséges nyugalmat.

Az első szabad szó olyan volt, mint a bűbajos vesszeje. Most látjuk, hogy az öserő csak pihent, csak szunnyadt, koránsem haldokolt.

Hiszen nem is Laocoon szobra volt az, hiszen nem is valami életlő kigyó fonta körül, hiszen nem is kővé meredett fájdalom képe volt az igazán! Olyan volt inkább, mint Gulliver a törpék országában, a ki fáradsága után megpihent és rosszat álmodott. Mig aludt, a törpe emberkéek ezer pókfönállal kötözték össze tagjait, hogy fogságba ejtsék az óriást. Mikor aztán tűszurkálásaikkal felkeltették: megrázkódt, egyetlen erőteljes mozdulattal szétépte kötékeket, lerázta a lábatlankodó törpe hadsereget, kitérte az álmot szeméből, s mikor felemelkedett, ott állott a bűnölő emberkéek előtt férfi ereje egész teljességében. Felkapta a lobogót és magasra emelte. Rajta az öröm, ártatlanság és remény színeiben a megváltás három jelszava állott: Szabadság, Egyenlőség, Testvériség. Ez történt március 15-ike! A magához térő ember szívének első dobbanása, börtönből menekült fogoly örömjongása, szabad madár szárnyának csattogása: ez ránk nézve március 15-ike! „Föltámad az élet, és él a halál: pajzsán a szabadság szent czimere áll. Eljő a reménység, és eljön a hír, eljő a dicsőség: rámosolyg a sir. Ujjongass ma öröm! Él magyar, áll Buda még! nem hint szennyet apái porára a maradék.”

A nemzet felébredt és egyszerre akkora lépést haladott, a mekkora lassu fejlődés korában egy századnak is becsületére válik. Szabaddá tette a sajátot, hogy ez szabaddá tegye a gondolkodást: megváltás a tetterőt az ócska elfogultság előitéleteiből: terjessze az eszmék világosságát; tanítson arra, a mit még nem tudunk; emlékeztessen arra, a mit elfelejtettünk, és ehren tartson akkor, midőn aludni gyöngöses. Kimondta, hogy nem akar hódolni más hatalomnak, mint a törvénynek, melyet maga számára önmaga alkot meg. Kimondta, hogy törvény előtt az emberek közt nincs válogatás. De kimondta egyuttal azt is, hogy szabadságából mindenki annyit áldozzon föl, a mennyi szükséges, hogy a magáé mellett a másé is kijusson. Tiszteled embertársadnak a jogait, mint a tenmagadé!

Te földmivelő, a ki most már nemcsak szántás és vész, hanem ha szorgalmas voltál, arathatsz is magadnak; te pályát választó ifjú, a kitől már nem őseid nemes levelét, hanem képességed és munkád érdemlevelét kérik; te hívó, a ki szabadon imádkozhatol bármely templomban istenedhez; ti kormányférfiak és képviselők, kik a nemzet megbízásából szabad meggyőződések szerint intézitek a haza sorsát; és ti a magyar hazának gyermekei mindnyájan úgy tekintetek ezt a napot, mint az emberi jogok győzelmének diadalünnepét!

De nemcsak ebben van a mai nap jelentősége.

Örömjongásban élt az egész nemzet. Mint Trója városának lakosai, mikor az ellenséges görög sereg sikertelen ostrom után eltávozott. Megérezte, hogy él, hogy vágyai vannak. És a vágyak az egészséges embert tettekre ösztönzik. A tetterő munkát keresett és talált: régi nagyságának ledült épületét, új alapokon, biztosabbá, tartósabbá akarta emelni. De buzgalmától megijedt az irigység és gyávaság. Eddig azon mesterkedtek, hogy szavainkat elfojtsák, kezeinket megkössék, vágyainkat kiirtsák, s így az életet, még az életnek vágyát is elöljék. Ez nem sikerült; és most istentelen boszura gerjedtek.

A testvér-gyilkolás Pelopida-átkát vetették közibénk. Rettenetes! Hogy épen azokat uszítsák reánk, a kiket néhány nap előtt, a testvérsülés szent ünnepén, kebelünkre öleltünk!

Trója városát Sinon az ő galád fufangjával épen akkor ejtette meg, mikor az legboldogabbnak érezte magát.

Négy oldalról támadott reánk a felizgatott fagyöllet. És nekünk nemcsak új törvényeinket, hanem velük együtt nemsokára szabadságunkat, államiságunkat is védelmezni kellett. Pedig a védelemre nem volt sem katonánk, sem pénzünk, sem fegyverünk. Kegyetlen fufanggal eszelték ki a tört, hogy a felhajsolt nemes vadat megejtsék. Kaján örömmel álltak a sirások, hogy magunkat is, talán még hürünket is eltemessék.

De nem az történt, a mit vártak.
„Mig aludt, nem halt meg a nép.
Hát most veszne, mikor eszmél?”
A helyett, hogy befejezték volna történelmüket, új könyvet kezdünk meg, a mely szemképrázatos dicsőség lapjait foglalja magában. S felemelt bennünket oda, „hol a nagy nemzeteknek a tisztelet tömjénét égetik.”

„Kinos jalkiáltás hangzott az egész országon végig, egyik szelétől a másikig verődött, s midőn a hang visszatért, már nem jalkiáltás volt többé, hanem harci riadó.” Nem volt szükség arra, hogy a véres kardot hordozzák, mindenki megérezte, hogy a haza hívja gyermekeit segítségül. A haza életéről volt szó; s ez a lelekrázó gondolat nem engedte, hogy az emberek a maguk életére gondoljanak. S a haza most már nemcsak egy kiváltságos osztálynak, hanem mindenkinek édes anyja volt, a ki magát magyarnak érezte és vallotta.

Földműves elhagyta ekéjét, ügyvéd az irodáját, tanár a katedróját, tanuló könyvét, hogy a halál árára: a harc mezéjére menjen. Ki gondolna a kenyérre akkor, mikor a szabad levegőt akarják elvenni? A gazdag ellozza és felajánlja a hazának pénzt, a nő kései, a szegény megtakarított filléreit: s a kinek semmije sincs, az mindenét magával hozza: az életét. Fiu elhagyja az anyját, vőlegény menyasszonyát, férj a feleségét; és nem azt siratják, a ki elment; hanem a ki otthon maradt. A nő kegyeletét, a vőlegény szerelmét, a férj esküjét nem szóval, hanem tettekkel vallotta meg. Hízel a hazával együtt övéiket is védelmezték! Ki törődött volna a holnappal, mikor a mult egész dicsősége, a ma összes szabadsága, a jövő minden reménye veszélyben forgott? A pap erről prédikált; a költő erről énekelt; és a szónok a csoda-látványon felmagasztosulva leborult a nemzet nagysága előtt. El kegyeztetett urfiak jöttek önkényt és együtt osztottak a paraszt fiukkal esőben, sárban, szemétágyon, rongyban és dicsőségben. Kiallított a próbat tüzből és vízből, támadásban és védelemben; egyformahősiséggel vívták a győzelmet és túrták a veszteség kétségbeesztő napjait. Gyermekből katonák, ifjakból hősök lettek, és ekeik rohanak bátyáik és torlaszok előtt, hol a halál ezer formában várakozott rájuk. A fegyverforgatást alig egy-kettő tanulta, stratégiát még kevesebb, a lelkesedésnek elég volt az egyetlen szó: „előre!” Mutasson ilyen példát a művészen fegyvermezett hadsereg története! Látszott rajtuk, hogy nem azért harcolnak, a mit rájuk parancsolnak, hanem azért, a mit szerettek. Hogy futottak előttük az alacsony politika sirásai! Hogy kergették maguk előtt a kívendelt zsoldos-tömeget! Egy fél világrész fegyverét kellett segítségére hozni, hogy meg lehessen őket állítani. Azt hisztük, hogy mese; pedig csak a nagy idők hősmónája, melynek történelmi alakja a későbbi nemzedék előtt annál nagyobb lesz, minél több képzeletre van szükség, hogy ezt a nagyságot megérthesse. Illet csak szabadságra termelt nép tehetett meg legdrágább kincsének, a szabadságnak védelmében.

Ezek képezik a mi örökös büszkeségünket, ekzsereinket. jogos kérdésünket. A mi a görögnek Marathon és Thermopylae; a mi a rómainak Sicilia és Vercellae; az nekünk Hatvan, Vác, Izsaszeg, Nagysarló, Piski és Nagyszében.

Es lettek a hősökből esendes emberek, ki fegyvertől, ki áruástól, lettek nyomorékok és számkivetettek: gyermekekből árvák, menyasszonyokból özvegyek; és a ki panaszkodott, egyik sem magáért panaszkodott, a gyászfátyolt egyik sem magáért viselte. A mi a görögnek Chaeronea; a mi a rómainak Ailia és Cannae; az volt nekünk Temesvár, Világos és Arad.

Ezek képezik a mi örökös bánatunkat. S mind kettő együtt a mi legdrágább kincsünket: nemzeti önértetünket. Öröm és gyász váltakozik az emléken; reánk mind a kettő fényt áraszt; a mi árnyék van rajta, az nem a miénk.

Szent ez az emlék minékünk, s ne bántson az senkit, ha mi itthon, magunk közt, a mikor alkalom kínálkozik, a kegyelet örök tűzét ápoljuk és mellette felmelegszünk. Ne is irigykedjék ránk azért senki: hisz ezzel azt mutatná, hogy neki nincs hasonló emléke. De ne is nyuljon hozzá tiszteletlen kézzel senki: mert, bizony mondom, úgy jár, mint a ki Jehova szent szekrényét érintette. Anépharag menyköve fogja suttani. Nemzeti önértetünk ezen drága emlékei szintén a mai naphoz fűződnek.

De még ezzel sincs kimerítve a mai nap jelentősége.

Mind az az eleterő, melyet e nemzet szabadságáért kifejtett, mind az a dicsőség, melyet nemes küdelmével megszerzett, mind az a siker, a melyet ez a nép alkotmányos szabadságával és a jogegyenlőség uralmával meg tudott eddig valósítani: szoros kapcsolatban van a férfiu nevével, ki az eleterőt megmozgatta, ki azt dicsőségre vezette, kit a megvalósított sikerből is az orozlán-rész illet meg. Sőt még abból a szebb jövődéből is, melynek zászlóját az ő törhetetlen lelkével, ma is, élte fogytán is lobogtatja. Majdnem egy félszázad tölt el azóta, hogy azt a hazát, melynek boldogulásáért küzdött emberföltötti erővel, el kellett hagynia, és idegen földnek részvéten, hideg hantjára várnia, hogy szemfedőnek reája bojuljon. Fél-századja már, hogy nem hallottuk azt a hangot, melynél nagyobb hatalom még nem uralkodott érzelmeink fölött. Alig van már egy-két ember közöttünk, a ki személyesen ismerte volna; töle — mint ő maga írja — már senkinek sem félni, sem remélni valója nincs. És mi, ebben az igazított fejlődés korában, mikor a mai gondolat, terv és esemény feledésbe vonja a tegnapi, hogy holnap megint újabb gondolatnak, tervnek és eseménynek adjon helyet, ebben a korban az ő nevével nem tudtuk elfeledni.

Voltak idők, mikor ezt proskribált nevet kellő tisztelettel emlegetni sem lehetett nyilvánosan; mikor csak zárt ajtók mellett zendült meg az ének, melybe ezt a nevet befoglalta ifju és vén emberek kegyelete.

De azért suttogták a nevet, dalolták az éneket, a pásztor belelehelte tilinkójába a dallamot s gondolatban utána mondá a nóta szavait. Nagy szülék a házi tüzhelynél csodákat regelnek róla áhitattal hallgató unokáinknak. Nem tudtuk elfeledni!

Voltak idők, mikor egy hontalan kis csoport vezére, lankadatlan nagy lelkevel hazánk függetlenségének ügyét megismertette szerteszét a művelt nemzettel; megértette ügyünk igazságát a szabadságszerető népekkel; megrezgette sziveikben a részvét hangjait, és felkeltette, még a hatalmak tanácsaiban is, a magyar szabadság európai fontosságának érzetét; ebesztette a hitet nagyhatalmi aspirációink megbízhatósága felől. A nemzet fölük, száműzetésben élő fiától, várt és remélt; vágyait és reményeit mind ahhoz a névhez, nemzeti függetlenségünk elismert képviselőjének nevéhez kötötte. És ezt a nevet nem tudtuk elfeledni!

Huszonhét éve már, hogy a nemzet egy biztosabb jövő reményében kivette a vezéri zászlót kezéből; s azóta a magára hagyott aggastyán egyáltalán nem törkszik nevével evidenciájában tartani. Elzárkózik az emberi társaságtól; multjának emlékeit közt keres viggasztalódást. És, bár tudjuk hogy minden gondolatunkat, szavunkat, lépésünket az atyának aggódo figyelmeivel kísérté, távoli hazája előtt csak ritkán hallatta szavait. Csakis akkor, ha az illem parancsa, vagy valamely kötelesség-érzet kényszeríté, de sohasem azzal a számitással, hogy magára venja a figyelmet. És azt a nevet még sem tudtuk elfeledni! Hogy is tudnánk elfeledni?!

Hiszen ma is, ha nemzetünk életbevágó küdelmei közt olyan akadályokra találunk, melyeknek eltávolítására nincs meg bennünk az erő, vagy a bátorság, vagy legalább az egyetértés: ma is feleje nézünk, tole várunk biztató szót, segedelmet. Hiszen ma is, ha nemzeti önértetünk sérelmét érezzük; ha egy egy hálatlan gyermek, vagy ellenséges kéz vakmerően nyul emlékeink kincsés tárához: töle várjuk, töle kapjuk a feddó szót, a kárhöztaát, a kinek szava ellen nincs magasabb appellata. Hiszen ma is, ha bajunk van: ha veszedelem fenyeget bennünket; ha eltévedtünk és kivezető utra nem találunk: nála keresünk tanácsot, nála kapjuk meg ösvényünkre a világosságot, melyet szabad eszmék szolgálatában edzett nagy lelke, a meggyőződés biztosságával mutat fel előttünk. Az ő drága sorai után öhajtozunk, és ha megkaptuk, úgy olvassuk, mintha profécziát kaptunk volna egy szebb világból. S ennek a népek kicsinyje-nagyja csillogó szemmel, dobogó szívvvel olvassa; aztán mint jó gyermek követi híven, engedelmesen, aggodalom nélkül a kijelölt irányt, hisz Kossuth Lajos megüzente! Ó áldott, ó áldott a keze írása!

Naponta olvassuk, hogy egy-egy város, a mai napig ötvenre megy a számuk, igazán fiui lelkesedéssel ruházta rá a legszebb polgári megtisztelést. Naponta látjuk, hogy vándorutra kelnek rang- és pártkülömbőség nélkül százan és százan, hallani azt a varázsos beszédet, melynek egyetlen hangja forrongásba hozta kedélyünket s ma is ellenállhatatlan sulylyal vetődik közállapotaink mérlegébe; látni az ő mithoszi alakját, melyet sem üldözés, sem börtön, sem az erőszakos halál réme, sem a számkivetés elhagyottsága és keserősége megtörni s a meggyőződés utjáról eltéríteni nem tudott. Hallgatják, mint az oraculumot; csokolják kezét, sirnak a megindulástól, s az elragadtatás perceit éltük legedesebb emlékei-képen hozzák magukkal. Van-e még ilyen eset a történelemben? Volt-e még élő embernek ilyen apotheozisa?

Ha beteg, egy egész nemzet imádkozik és lekönyörgi az égből ezt a drága életet. Még életében géniusza lett; a mi védő szellemünk, atyánk és gondviselésünk. Hát, hogy is tudnánk elfeledni?!

Az ő neve lesz az minékünk, a mi apáinknak a Rákóczyé volt. Ez lesz a mi ebesztőnk, ha álomba merülünk; ez lesz a mi vigasztalónk, ha szenvedések érnek; ez lesz a mi folytonos reménykedésünk egy szebb jövőben. De ez lesz a bosszus égneik menyköve is, ez lesz álomháborgató kísértetünk is, ha csupa kényelemből mindent, mindent, még az okulást is, nemzeti önértetünket is felejteti akarnánk. Magyar nép! el ne feledd Kossuth Lajos nevet!

Az ő neve az eszme, nemzeti aspirációink eszmeje.

Az ő emléket is a mai napon ünnepejük; az ő emlékeivel fejezzük ki a jövőben vetett bizodalomunk programmpontjait; az ő nevével fejezzük ki lelkünk legbensőbb vágyait: a márcziusi ifjak kiáltványának teljes megvalósulását.

Atyánk! ne hagyj még itt bennünket! Atyánk, papja a honszeretnek! Mielőtt eltávoznál, áldd meg gyermekeidet, kik betegágyad körül sorakoznak. Akkora szeretetnek a kérését, a milyen a te lelkedben lakozik mi irántunk, olyan áhitattal fogadva, a milyen mi bennünk van te irántad, nem hagyhatja az ég teljesítenet.

Te pedig népem ifjusága! ezt a napot megünnepelel el ne mulaszd. Nemzedet legrágább kincseit tiszteled meg akkor; s ezen kincseknek te lesz az örökös. Alig néhány év története megtanithatott rá, hogy ezen nap tisztelete s a magyar nép alkotmányos szabadságának és a haladás elveinek kultusza együtt jár. Emlékezzél meg élted minden szakában, legutolsó pillantásodig arról a férfuról, a kit egész sirja széleig a te házad iránt való aggodalom kísért. Most is, mikor az élettől már-már valóni készül, bizonynyal itthon járnak gondolatai. Itthon van szíve szerint és a mi szívünk szerint. És itt marad örökéletre és dicső dicsőségre! Ne csak a dalát énekeljed, hanem szegődj eszméinek szolgálatába; küzdj a meggyőződés szabadságáért s a 48-as törvények valósulásáért. Ne állj meg a féluton! harczod jogos és igazságos. És ilyen harcztól a siker nem maradhat el, Kossuth Lajos azt üzente. . . .!

Tervezet.

Alsófehérvármegye területén a szolgabírói járásek és kir. járásbíroságok beosztása iránt.

Szolgabírói járás. Kir. járásbíroság.

I. Nagyenyed.

Székhely: Nagy-Enyed.

1. Asszonynepe 621 lakos, Fugad 601 l. Háperton 735 l. Kisakna 515 l.
 2. Diód 1360 l. Csáklya 1360 l.
 3. Felenyed 1178 l. Alsó-Orbó 574 l. Felső-Orbó 721 l. Közép-Orbó 361 l. Maros-Béld 294 l. Muzsina 682 l. Vládháza 1026 l.
 4. Felgyógy 1426 l. Diómál 812 l. Havasgyógy 490 l.
 5. Magyar-Lapád 867 l. M.-Bagó 652 l. M.-Becze 662 l. Vadverem 373 l.
 6. Maros-Szentkirály 548 l. Csombord 730 l. M.-Gombás 446 l. O.-Aphida 325 l. Szászujfalú 417 l.
 7. Megykerék 422 l. Kis-Solyos 164 l. Lőrinczréve 380 l. M.-Kapud 500 l. Paczalka 596 l. Tompháza 372 l.
 8. Oláh-Lapád 733 l. Miriszló 761 l. Nyirmezó 703 l. O.-Rákos 148 l. Szabaderdó 98 l.
 9. Ponor 1138 l. Kisgyógypaták 787 l. Remete 1927 l.
 10. Tövis nagyközség 2448 l.
- Összesen 40 község 1053 □ mértföld területen 28-998 lakossal.
- Nagy-Enyed rend. tan. város 5932 lakos.
- Összesen 40 község 1 város 11-17 □ mértföld területen 34-930 lakossal.

II. Marosújvári.

Székhely: Maros-Ujvár.

1. Csekelaka 735 l. Batizháza 325 l. Czintos 685 l.
 2. Ispánlaka 1090 l. Elekes 689 l. O.-Szilvás 449 l. O.-Tordos 609 l.
 3. Kutyfalva 620 l. Maros-Szt.-Jakab 443 l. O.-Péterlaka 1032 l. Oroszi 306 l.
 4. Magyar-Bükkös 760 l. Gambucz 658 l. Istvánháza 464 l. Lándor 246 l. Ozd 975 l.
 5. Magyar-Csesztve 611 l. Csongva 1060 l. Mikloslaka 592 l.
 6. Maros-Csucs 536 l. Maros-Gezse 1067 l. Maros-Koppánd 375 l.
 7. Maros-Ujvár akna nagy község 3418 l.
 8. Nagylak 1048 l. Felső-Marosújvár 742 l. Hari 765 l. Maros-Káptalan 433 l.
 9. Szent-Benedek 824 l. M.-Förro 1114 l. M.-Herepe 494 l. M.-Süle 897 l. Medvés 444 l.
- Összesen 33 község 6-87 □ mértföld területen 25-171 lakossal.

III. Balászfalvi.

Székhely: Balászfalva.

1. Balászfalva város 1415 l. Balászfalva falu 906 l. Csúfud 662 l. Fűr 1586 l. Véza 469 l.
 2. Berve 1514 l. Heningfalva 1055 l. Székás 290 l.
 3. Buzás Bocárd 1755 l. Karácsonfalva 1150 l. O.-Csesztve 685 l.
 4. Farkastelke 790 l. Kis-Cserged 651 l. Monora 1063 l. Nagy-Cserged 1032 l. Szászpaták 424 l.
 5. Miháczfalva 2105 l. Obrásza 562 l.
 6. Ohába 1468 l. Besenyő 652 l. Tohát 848 l. Veresgyháza 1071 l.
- Összesen 22 község 7-31 □ mértföld területen 22-152 lakossal.

IV. Vizaknai.

Székhely: Vizakna.

1. Buzd 917 l. Hosszutelke 1098 l. Kis-Enyed 783 l.
 2. Pokafalva 1175 l. Gergelyfája 1215 l. Kis-Ludas 838 l. Székás-Prezaka 692 l.
 3. Kis-Kerek 628 l. O.-Bogát 1078 l. Sorostély 1-30 l.
 4. Örményszékes 1449 l. Alamor 1471 l. Ladámos 415 l. Mundra 191 l.
 5. Szász-Csanád 1859 l. Csicsó-Holdvilág 895 l.
- Vizakna rend. tan. város 3772 lakossal.
- Összesen 16 község, 615 □ mértföld területen 15-936 lakossal.
- Összesen 1 város, 16 község 7-21 □ mértföld területen 19-708 lakossal.

V. Alvinczi.

Székhely: Alvincz.

2. Alvincz, Borberek, Sibisán nagyközség 3735 l.
 2. Borsómező 1143 l. Poklos 809 l. Rakató 498 l.
 3. Csora 1735 l. Tartaria 740 l.
 4. Drassó 868 l. Koncza 472 l. Kutfalva 1642 l. Spring 1405 l.
 5. Karna 912 l. Akmár 1066 l. Szarakszó 376 l.
 6. Maros-Csüged 552 l. Drombár 909 l. Limba 345 l. Sópatak 624 l.
 7. Alsó-Maros-Váradja 493 l. Felső-M.-Váradja 1350 l. O.-Dálya 2052 l.
 8. Oláh-Herepe 884 l. Demeterpataka 474 l. Strázsa 1004 l. Tató 863 l.
 9. Vingárd 1945 l. Oláh Girbó 1191 l.
- Összesen 26 község 9-19 □ mértföld területen 28-096 lakossal.

VI. Magyar-Igeni szolgabíroság.

Székhely: M.-Igen.

1. Benedek 734 l. Alsó-Gáld 1218 l. Felső-Gáld 970 l. Mindszent 248 l.
2. Borbánd 944 l. Kisfalud 749 l.
3. Fenes 1069 l. Galacz 754 l. Ompoly-Prezaka 528 l. Petrozsán 960 l.

Járásbírosági székhely: Gyulafehérvár.

biztos
lozsvá
boldog

azon

társul
tott, a
ezelő

melye
őszint

Dr.
Be
theol.

Dr. M.

E
(minit
65 k
45 k
gos,
külön
a priv
litói s
küldés
pokra

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

Dr. M.

NYILT-TÉR. *)

A közönség köréből.

Oszinte és hálás köszönetet mondok az „Adriai” biztosító társulat erdélyrészi vezérigénységének Kolozsvárra, ama előzékeny és pontos eljárásáért, melyet boldogult férjem elhalálzásával esedékessé vált

2000 frtnyi biztosított tőke

azonnali kifizetésével tanúsított.

Az életbiztosítás üdvös intézménye és a feuti társulat ismert méltányossága ez esetben is igazolt, amennyiben néhai férjem **alig két hónappal ezelőtt** biztosította életét az

„ADRIA” biztosító társaságnál,

melyet a magam és családom nevében mindenkinek ösztönösen és melegen ajánlhatok.

Nagy-Enyed, 1891. február 26. án.

Előttünk:
Dr. Kovács Ödön öv. Z. Kiss Albertné
 theol. professor. szül. Hajdu Berta.
Berde Sándor szül.
 theol. professor igazgató, mint tanuk. 3—3

* E rovatba közlötték nem valál felelősséget a Szerk.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.
 Kiadó: **CIRNER J JÓZSEF.**

Egész selyem, mintázott Foulárdokat

(mintegy 450 különböző fajban) méterenkint 75 krtól 3 frt 65 krtól — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krtól — sima, kockás, csikos, virágos, damasztolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín és arnyalatban) szalvét postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására HEINEBERG G. (es. kir. udv. szállító) selyemgyára ZÜRICHBEN. Minták post. fordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Markovits Lajos
 órás és ékszerész
 Nagy-Enyeden, vár 19. (buzapiac.)

Ajánlja a n. é. közönségnek dús rakatárát: mindennemű jól szabályozott schweiczi **arany, ezüst és nickel** férfi és női **zsebórákból**, bécsi inga és schwarzwaldi fali órákból. Amerikai ébresztő órák, első minőségű óra darabonként — jól szabályozva — **3 forinttól** kezdve.

Nagy raktár a m. kir. fémjelző hivatal által kitesített mindennemű arany, ezüst és drágakő

ékszerekből,
 ugymint: **láncok, karékek, gyűrűk, fűgők, melltűk** stb. Továbbá mindennemű valódi **tajték és borostyán árukból.**
 Dús választék szemüveg és csipetőkben, concav, convex és periszkop üvegekkel.
 A szemüvegvisezők részére szemmérő (optometer) áll rendelkezésre.

Mindenféle **óra** és **ékszer** valamint szemüvegjavításokat jutányos árban elvállal és gyorsan eszközöl.

Tőle vásárolt, avagy nála javított órákért kezességet vállal.
 Vidéki megrendeléseket pontosan és telki- ismeretesen eszközöl.

Sz. 275z—893.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíróóság mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Kauncz György és neje végrehajtást szenvedők ellen 101 frt 57 kr. s jár. iránti végrehajtási ügyében a monorai 229. számú tjkvben A + 1. r. 427. 428. 639. számú ingatlanokra 197 frt, a 2. r. 471. hrsz. 15 frt, a 3. r. 867. hrsz. 11 frt, a 4. r. 891/1. hrsz. 9 frt, az 5. r. 894. hrsz. 11 frt, a 6. r. 1120. b. hrsz. 63 frt, 7. r. 1160 hrsz. 35 frt, a 8. r. 1161. hrsz. 92 frt, a 9. r. 1294. a. hrsz. 103 frt, a 10 r. 1589. 1590. hrsz. 183 frt, a 11. r. 1592. hrsz., 114

frt, a 12. r. 1837/2 hrsz. 14 frt, a 13. r. 2310. 2313. hrsz. 53 frt, a 14. r. 2405. hrsz. 5 frt, 15. r. 2421. hrsz. 2 frt, a 16. r. 2605. hrsz. 7 frt, a 17. r. 2613. a. hrsz. 45 frt, a 18. r. 2649. b. hrsz. 6 frt, a 19. r. 2884. hrsz. 16 frt, a 20. r. 3175. hrsz. 9 frt, a 21. rend 3201 hrsz. 24 frt, a 22. r. 3245. hrsz. 6 frt, a 23. r. 3257. hrsz. 17 frt, a 24. r. 3301. hrsz. 13 frt, a 25. r. 3355 hrsz. 21 frt, a 26. r. 3577. hrsz. 60 frt, a 27. r. 3759. hrsz. 70 frt, a 28. r. 3769. hrsz. 70 frt, a 29. r. 4061. hrsz. 21 frt, a 30. r. 4221. 4222 hrsz. 7 frt, a 31. r. 4241. hrsz. 18 frt, a 32. rend 4317. hrsz. 3 frt, a 33. r. 4330. hrsz. 32 frt, a 34. r. 4498. hrsz. 9 frt, a 35. r. 4695. 4696. hrsz. 72 frt, a 36. r. 4809. hrsz. 56 frt, a 37. r. 4809. hrsz. 24 frt, a 38. r. 4826 hrsz. 32 frt. 39. r. 5055. 5060. 5061. hrsz. 150 frt. 40. r. 5270. hrsz. 70 frt és a 41. r. 5514 l. hrsz. a foglalt ingatlanra 25 frt megállapított kiküldési árban, a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1894. április hó 5-én délelőtt 10 óra** kor Monora község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók kötelesek az ingatlanok 10 %-át készpénzben, avagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kivonat hitelűl.

A kir. bíróság tkvi. kiadóhivatala.

Balázsfalván, 1893, december 13.

Vörös Endre,

tkvi. kiadó.

915—894. sz.
 tkvi.

Hirdetmény.

Oroszi község telekkönyve birtokszabályozás folytán az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletre képest — átalakították — és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. cikk, a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t. c. ben szabályozott eljárás, — a telekbejegyzőkönvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan pótlólag fogantatosítottak.

E célból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1894. évi április hó 2-án** fog kezdődni.

Ennélfogva feihivatnak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi. tervezet ellen. netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő; mert a régi tjkönyv végleges átalakítása után, a téves átvezetésből eredhető kifogásokat. jöhísemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a tjkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a tkönyvi hatóság küldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg — és az előterjesztéseket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi. bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15—18 és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó tkvi. tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el — és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogukat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek. és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, vagy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett, a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. járásbíróóság, mint tkvi. hatóság.

Nagy-Enyed, 1894. február hó 23-án.

Csernátóni Vajda Péter,

járásbíró.

3—3.

Lóheremag

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Komócsinfűmag

40 kilós zsákokban, — mindkettő államilag ólomzárva.

Ré pamag

5, 10, 25, 50 kilós zsákokban.

Vetőburgonya

bármilyen mennyiségű, kapható **GROF TELEKI ARVED** drassói uradalmában u. p. Koczsa.

A mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom ezennel, hogy az általam építtetett

Metropole szállodát
 Budapest, Kerepesi-út 58. sz.

saját kezelésembe vettem át.

Ezen 1-ső rangú szálloda, a legújabb kor igényeinek megfelelő kényelemmel van be rendezve, és gyönyörű fekvése által Budapest legélénkebb helyén tűnik ki, azonkívül **központi fűtéssel, felvonó-gép (Lift), villamos világítás és fürdőkkel** el van látva és **kitűnő étteremmel és kávéházzal** bir.

Kiszolgálás és világítás nem számítatik fel.

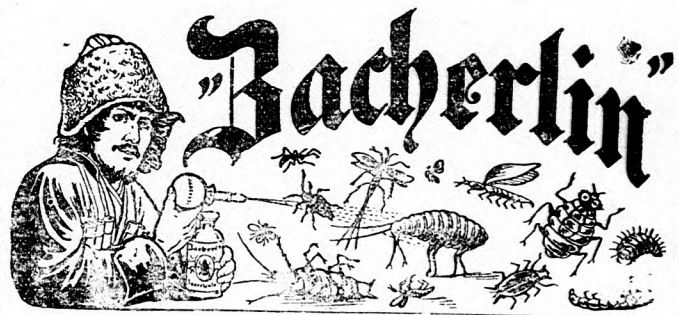
Támaszkodva hosszú éveken át szerzett tapasztalataimra, főtekrvésem lesz minden tekintetben az utazó közönség meglegedését kiérdemelni és kérem az eddig irántam tanúsított bizalmat ezen új vállalatomra átruházni.

Kitűnő tisztelettel
Petanovits József
 szálloda-tulajdonos.

Nagy-Enyeden a Várszeg-utczában egy új

házastelek,

mely **10 évi adómentességet** nyert: **cserepfedelű kőház, áll 3 szoba, konyha, kamra, pincze, egy kis gyümölcsöskert** és az **udvar, kuttal** elátva, örök áron eladó. Értekezhetni **Cirner J. József-nél** N-Enyeden.

Tessék csak mindig

1—10

„ZACHERLIN“-T

kérni, az a legbiztosabb és legjobb rovarpusztító szer, mivel az **minden rovarpusztító szer között a leghathatósabb.**

Nem szükséges dicsérni annak jóságát és hatását; eléggé bizonyítja azt a „Zacherlin“-nek nagy mennyiségbeni használása és óriási kiterjedésű hire és piaca, mely mindenütt ismeretes.

Pecsetelt üveget kell csak mindig kérni, melyen a „Zacherlin“ olvasható. **Minden más e fajta szer csak értéktelen utánzat.**

Egy üveg ára 15, 30, 50 kr., 1 és 2 frt. A Zacherlin-ötőtőző 30 kr.

A „Zacherlin“ valódi minőségben kapható:

Nagy-Enyeden: Bisztritsány Lajos, Cirner J. József és Winkler János uraknál.

Abrudbányán: Molnár Árpád urnál.

Balázsfalván: Sinberger Salamon gyógyszerész, Schieszl Károly, Kleiu testvérek és Heiskovitz Leopold uraknál.

Gyulafehérváron: Fröhlich Gyula, Szentgyörgy M. gyógyszerész, Jakabfy Albert és Nagy József uraknál.

Maros-Ujváron: Virág Tamás urnál.

LE GRIFFON
Valódi Francia papír

UGYELJENENK A JEGYRE
ÓVAKODJAVAK MINDEN UTÁVZASTOL

a legjobb
A LEGKÉRESETTÉBB
az egészségnek leghasznosabb
SZIVARKA PAPIR

(22-52.)

A Borries-féle uradalmak igazgatóságánakán Eckendorfbán (Eszak-Németország) tudomására jöven, hogy eckendorfi répamag több helyről mint eredeti vagy javított ajánlatik. Kötelességnek tartja tehát nevezett igazgatóság a gazdaközönség érdekében köztudomásra hozni, hogy

eredeti eckendorfi

takarmányrépa-mag
valódi minőségben

Ausztria-Magyarországban csakis
MAUTHNER ODÖN

magkereskedésében
Budapestben,

kapható, a mennyiben az eckendorfi uradalmak mint ez évben, úgy 1898. évig csak egyedül ezen cégnek fognak répamagot szállítani, mely cég az erre vonatkozó árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve megküldi. 2-2

Máriaczei Gyomorcsépek

Megszorított gyomor bajjainál, nékülözhetetlen és ártalmatlan ismeretes házi és utazói gyógyszer.

A gyomorbetegségek tünetei: étvágytalanság, gyomorgöngyöség, bizos lehellet, felfújság, savanyú felbőgögés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkázás, sárgaság, uddor és hányás, gyomorgégés, s úkies.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fejájsánál, a mennyiben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél etelekkel, és italokkal, gúszók, májgúszók és námorhoicá nál.

Emeltett bajjainál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz száz száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati óvatossággal együtt 40 kr., nagy üveg 4 a 70 kr.

Magyarországi ártatár:
Török József gyógyszerlára
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csépeket tessek ellogadni, melyeknek birtoklára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítottam”

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók

Kovács József gyógyszerésznél
Nagy-Enyeden.

Schieszl Károly gyógyszerésznél
Balázsfalván.

Wolf G. és fia gyógyszerészeknél
4-43 Tordán.

„Önkéntes-jelöltek tanfolyama”

cim alatt Kolozsvárt egy oly tanintézet áll fenn, mely alaposan előkészít 16-20 éves korban levő s érettségét nem tett fiatal embereket az

egyéves önkéntességre

jogosító vizsgálatra. Jelentkezhetnek olyanok is, kik csak egy-két osztályt végeztek s mégis mint egy éves önkéntesek akarnak szolgálni. Ugyanott felvételnél 12-15 éves ifjak, kik valamely es. és kir. hadapródiskolába kívánnak majd belépni

Bővebb felvilágosítást szivesen ad az igazgatóság. 2-3

1025-804 sz.
tkvi.

HIRDETMÉNY.

Gabud község telekkönyve, birtokszabályozás folytán az 1869. évi 2579 számú szabályrendeletre képest — átalakítatik — és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t. cikkek a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cz.-ben szabályozott eljárás, a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban pótlólag fogantatosítatik.

E czézből az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1894. évi április hó 23-án** fog kezdődni.

Ennélfogva felhívattak:

1. Az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi tkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jöhözemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, kik a tkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság küldöttje előtt a kitézett határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de tkvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. cz. 15-18 és az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó tkvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére enge-

délyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek, és

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve vagy szintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlesési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíró mint tkvi hatóság.

Nagy-Enyed, 1894. márczius 10-én.

Csernátóni Vajda Péter,

járásbíró.

Jobb és olcsóbb minden másnál
a többször díjazott

Gáspár-fele OJTO-VIASZ,

hidegen foly. jól tapad; fásbeket gyorsan gyógyít. **Rózsák, gyümölcsfák, szőlők** ojtására páratlan minőségű, a megeredést kétszeres százelekben biztosítja. A felkenés után gyorsan szárad, rendkívüli szaporaságánál fogva az elért eredményekhez képest a költségeket tetemesen leszállítja. 50 grammos doboz 18 kr., 80 grammos doboz 30 kr., 150 grammos doboz 40 kr., 300 grammos doboz 65 kr.

Kizárólagos raktár
Bisztritsány Lajos
fő- és fióküzletébe
Nagy-Enyeden. 2-3.

Összes gazdasági gépek
elsőrangú minőségben.

saját **hazai** gyártmány

Kedvező feltételek!

GŐZCSÉPLŐGÉPEK

Legjutányosabb árak!

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT.
Gyártelep: **KÜLSŐ VÁCI-UT 7.**

4-10

COGNAC JPARO
COGNAC
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CZEG
KORONA COGNAC

ja az élelmiszerek egészségügyi szempontból való nemzetközli kiállításán a bíráló bizottságtól különs megemlítéssel a

nagy
diszoklevelet

kapta; oly kitüntetés, melyet kivülte csak még egy francia ház mutathat fel.

KAPHATÓ NAGY-ENYEDEN:
Bisztritsány Lajos és Pattantyus Antalnál.

Szolgabírói járás. Kir. járásbírói.

4. Krakkó 1380 l. Királypatak 402 l. Tibor 706 l.

5. Magyar-Boros-Bocsárd 644 l. Czelná 1010 l. Igenpatak 712 l. Intregáld 1358 l. O-Boros-Bocsárd 489 l.

6. Magyar-Igen nagy község 1447 l.

7. Metesd 829 l. Gaurény 306 l. Pojána 494 l. Totfalud 565 l.

8. Sárd 1422 l. Ompoicza 910 l.

9. Vajasd 850 l. Gáldtő 479 l. Kozslárd 409 l. Maros-Szt.-Imre 571 l.

10. Zalatna 3369 l. Trimpvel 1013 l. Vaiea-Do-szuluj 933 l.

Gyulafehérvár szab. kir. rend. tan. város 8167 l. Összesen 32 község 1416 □ mérföld területen 28.493 lakossal.

Összesen 1 város, 32 község 1473 □ mérföld 36.660 lakossal.

VII. Verespataki szolgabírói.
Székhely: Verespatak.

1. Abrudbánya 4575 l. Szokodól 4248 l. Kerpe-nyes 1893 l.

2. Bucsum 4332 l. Korna 789 l. Muska 1386 l.

3. Mogos nagy község 3077 l.

4. Verespatak nagy község 3361 l.

Abrudbánya rend. tanácsú város 2:93 lakossal. Összesen 8 község 638 □ mérföld területen 23.361 lakossal.

Abrudbányai járásbírói; székhely: Abrudbánya.

Összesen 1 város, 8 község 660 □ mérföld területen 26.354 lakossal.

A közigazgatási járásek rendezése.

Zalatna. 1894. Márczius hó.

A „Közérdek“ 9-ik számában egy javaslat tette köze, hogy miként lehetne a közigazgatási járásek székhelyeit a járásbírósi hivatalos kerületeivel összhangzásba hozni, hogy egy a közigazgatásnál, valamint a bíróságoknál eljárni kénytelen telek részére a könnyebbég módja megadassék.

Nagyon is kívánatos, hogy valahára a közigazgatási járásek akként osztassanak fel, hogy a jogkereső fel, úgy a járási szolgabírói hivatal, valamint a járásbírói, továbbá a közigazgatásnak kiegészítő részét képező adóhivatal is egy helyen összpontosítva találhassa; mert csakis így képzelhető egy célirányos és egységes adminisztratív együttműködés.

A megjelent javaslat helyesen kerekíti ki a megye közigazgatási járáseit és megjelöli azon községeket is, melyek czélszerűbb kezelés szempontjából egyik vagy másik járáshoz csatoltassanak azért, hogy a fenti hivatalok mindegyikéhez a legkönnyebben — költség és idővesztés nélkül — mindenki eljuthasson.

Örömmel olvastuk, hogy a közigazgatás czélszerű beosztására megjelent javaslat a megye élén álló vezérferfiak ajánlata, kik bizonyára az igazgatásuk alatt lévő megye területét és annak közigazgatási hátrányait a legjobban ismerik.

Miután ezen javaslat, a közvélemény általi meg-bírálásra tetetett köze, azért talán meg lesz engedve a beosztás egyes hiányaira nézve észrevétellel is szolgálni.

A javaslatban felsorolt hat szolgabírói járásnak beosztása teljesen megfelel ezen adminisztratív kivánalmaknak, azonban egy járásra, a Ire nézve van megjegyzésünk és az a magyar-igeni járás, melylyel egyedül mostohán lett elbánva a javaslat szerint és talán csak azért, mert jobb expedius a kibontakozásra nem találtatott, mint Magyar-Igent a Hegyalja ősi fészkeinek elnevezni, mely miatt továbbra is mint járási székhely megtartandó.

A szolgabírói hivatal továbbra is ott megtartani nem lehet, ha a tervezett helyes beosztás képezi a feladatát, mert a ki csak ismeri nevezett község hátrányait, az bizonyára igekezni fog támogatásával oda hatni, hogy a járás székhelye egy oly városba tétessék át, hol egyuttal a felkényelme és ellátása is biztosítva van.

Ez itten mind hiányzik és csak nélkülözéseknek van kitéve az, kinek valami ügye elintézendő van, mert még vendéglő sincsen, hová az utas b. térjen és lovat ellassa, hanem kénytelen nyílt utcán vesztogelni, míg ügyeiben ismét tovább mehet.

Tehát Magyar-Igen nem való járási székhelynek, hanem okvetlen megfelelne a kerület érdekeinek és a felek kényelmének, ha az Gyulafehérvár városába helyeztetnék át, hol a kívánt hivatalok is mind feltalálhatók.

Reméljük, hogy a felvidek is orvoslást fog keresni, ha a közigazgatási beosztás — érdekeinek mel-lőzésével — történék meg, mert a jelenlegi rendszer-telenség tovább úgy sem tartható fenn.

A magyar-igeni járás jelenlegi közigazgatási beosztásának czélszerű lensege abban áll, hogy a járás fele része a gyulafehérvári, a másik fele része pedig az abrudbányai járásbíróihoz tartozik törvénykezés tekintetében, közigazgatásával Magyar-Igenhez és adó-ügyeiben ismét Gyulafehérvárhoz, tehát ügyeiben három különböző helyekre kénytelen utazgatni, hogy azokat rendezhesse, a mi nagy költséggel és drága idővesztéssel jár; holott ha mindezen hivatalok Gyulafehérvárt lennének összpontosítva, mindnyájunk meg-elégedésére szolgálna.

Magától értetődik, hogy ezen visszás állapotokon mielőbb segíteni kell és különösen Zalatna községe megérdemelné azt, hogy több figyelemben részesüljön és ne tekintessék a megye utolsó községének, mint azt sajnos, gyakran tapasztalni kellett. Zalatna minden közigazgatási hivataltól határozott kilométernyire, távol

fekszik, habár a megye területén lévő rendezett tanácsú városok után a legnagyobb község, négyezren felüli lakossal bír, telve állami kiválókkal, mint fő-bányahivatal, vegyelemző és erdőhivatal, továbbá ki-terjedt fémkohók és vegygyárak, valamint székhelye az erdélyi bányakapitányságnak, lakva nagyszámu intel-ligenciától, hivatalnokok, kereskedők és nagyszámu iparosoktól és mégsem találtatott érdemesnek arra, hogy egy járás központjává lehessen.

Bizunk azonban, hogy a javaslat tisztelt közre-bocsátói a helyes közigazgatási beosztásnak tényleges megállapításánál érdekeinket is figyelembe fogják ven-ni, melyért csak köszönet és elismerésre számíthatnak.

B.

1894. Márczius 15-ike Nagy-Enyeden.

Kora reggel köz- és magán-épületeken kitűzött nemzeti színű zászlók és süriren kiaggatott plakátok jelezték kis városunkban, hogy polgártársunk hagyományos honfiai érzelmeinek őszinte biznysága képen megülni készül a nagy nemzeti ünnep.

A kegyelet első adóját a Bethlenfőiskola dísztermében róttuk le. Pontban 10 órakor fölesendült, az ifjuság ajkain a „Te benned bizunk...“ fölemelő hatású dallama. Ennek elhangzása után B. Józsa Gyula, az összes ifjuság elnöke jelent meg a catedrán s rövid előlma után, tartott egy ódai szarnyalású és kidolgozású, egyházas beszédet, zárván azt (az istentiszteletet rendje szerint) a „Miatyánk“-kal és egy kis záróhászszal. A költőileg megírott beszéd, az elő és utómával együtt, ime! — következésképp hangzott:

Ki trónolsz dicsően, magas egekben,
Szerető jó Atyáak, hatalmas Ursten!
Gyarló beszédünknek adj magasztos erőt:
Hogy szólhasuk méltón a te színed előtt!
S hogyha acandsz erőt (könyörülve rajtunk),
Hallgass meg kegyesen: a mit rebeg ajkunk, — Ámen!

Alkotó, mily nagy vagy! Csodálva csodálunk,
Nagyságod nem képes kibeszélni szájunk!
Atomnyi porszemlőt egész az emberig
S még azon is felül... minden, mi létezik.
Ez az egész világ s minden mi van abban,
Minden teőled jó, minden tenálad van!
Te teremted mindent, te tartasz mindent fenn!

Hogy a világrend áll és megdönthetetlen,
Hogy a jó és nemes nyer örökéletet
S összecsap az ár a gonosz feje felett
Hogy igaznak nem kell a rozsert elveszni, —
Fenntartó! — csak neked köszönhetjük ezt mi!

Gondozja te vagy a kicsiny virágnak,
Védelmet érzi a tudatlan állat,
S a kit bölcseséged ezek fölé reud-ít,
Óríz-d őrizve a tudatlan embert,
Nem hagyod elveszni, hajszál meg sem görbül,
Hogy te tudnád azt, s nem hulli le a förl.
Kéznel fogva viszed, hogy ezéjárt elérje,
Jússon az általad bölcsen rendelt révbe,
Bölcs s jó örvényeid miködnök színtelen
S a mit e kétő közt te részünkre szabal,
Mit terem munkáskéz, alko: a szív s elme,
A lének viharja, ezernyi küzdelme,
Mind Gondviselésed biznyságot adj,
Oh gyarló emberek dicsőséges Atya!

Vezeted az embert, oktatód, tanítód,
Föltársz neki sokat, mi különben titok,
A külső s a belső világban föltárod
Azt, mit alig értünk: a n a g y s a g o d, j ó s a g o d.
Látjuk: a természet mint váltja színeit,
Egy változásra más miként kövekezik!
S látjuk: az emberek miként jönnek-mennek,
Mint őszl égbolton a fellege-felleg!
Bölcs s jó örvényeid miködnök színtelen
S ekép jön létre a világtörténelem.

És tudjuk, hogy mindez csak teőled vagyon,
Csak téged dicsőít, fenség s Hatalom!
Csak téged dicsőít, csak téged magasztal
Az a felkelő nap, a hasadó hajnal,
A mely ma negyvenhat éve, hogy felvirradt.
Elűzni zsilbasztó hosszú álmainkat,
Egyedül te valál ki azt velünk tevéd,
Hogy végre elérök egy szebb kor reggelét.
Dicsőség hát neked, magasztalás s hála,
Népemnek megörző, mennyei királya!

Ma negyvenhat éve, hogy a magyar felett
Egy ragyogó csillag az égen megjelent,
Kezdett kiderülni a gyaszteljes égbolt,
Világossá valni, a mi sötétség volt.
Lelkünknek szemei elkáprázta látják
Annak a csillagnak visszavert sugarát,
S a hajnali szellőt, mely szárnyra kelt akkor,
Érezzük lengeni vissza, régmúltakból.
Ugy jó, mintha ismét átjárna az ihlet,
A mint általjártá a k k o r őseinket.
Főlemelő pezsgés duzzasztja eütnket;
Szíveinkben lázas, hősi érzet lüktet!
Ott vagyunk azok közt, kik a hajnalt látva
Ébresztőt fuvattak szerzte az országba:

— Ébredj! „Talpra magyar!“ „Talpra magyar!“ — harsog.
— „Itt az idő!“ Itt van! Kösd fel hát a kardot!
Lépj elő, mutassd meg, hogy nem vagy te gyáva!
És lépj hadatverő őseid nyomába!
Törd össze, nem neked teremtvék a jármok!
Vivd ki szabadságot, vivd ki szabadságot!...

És látjuk a költőt... Szíve, arca lángol...
Mi is perzselődünk attól a nagy lángtól.
És ihletve halljuk, a mint a világba
„Mit kíván a magyar!“ — lelkesen kiáltja.
Megrezzen a föld is... A kiáltás hatott...
(Feledni magyarul nem lehet e napot!)
Ébredett a nemzet, fölébredt egészen.
Kiállott a síkra, hogy tegyen serényen.
És tett, mit kelle tenni. — S aztán?!

Nem! ne tovább!
Tekintsük most esupán Márczius Idusát!
Tekintsük most esupán a dicső eszmékre,
Melyek akkor jöttek föl a magyar égre!

M nédjünk esupán halát annak, ki megadta,
Hogy e napon nazánk új erőre kapva
Régi tespe esből kiragadta magát
S megszerezni kezdte létének a jogát!
Mondjunk annak halát kinek intése
Földéruft hazánkra a szabadság fénye,
S mikor a természet düzzadozva éledt,
Honnak testébe is visszatért az élet.
Mondjunk halát annak, ki adott eszmeket
Burkókból kifejtve hogy élni kezdének
És a nemzet elé tartotta azokat,
A miknek a nyomán dicsőség, üdv fakadt!

Magyarok Istene, hála, hála neked!
Örökkön örökké dicséretessék neved!
Áldunk, magasztalunk, fenséges Hatalom!...

De figyelj még, esdünk; kérésünk is vagyon.
Dicső nagy emberi ama nagy Idusnak
Nagy részint már siri álmokat alusznak.
Engedd, hogy ezeknek nyugovási helyét
Békéséges szellők áldón körüljengjék.
Pihenjenek, — kérünk őh engedd! — esőndesen.
Lelkük nyugalmát ne zavarja semmi sem!

És azoknak, Urunk! kik e körből élnek,
Biztosíts számára örömet, jólétet.
Kik élő tanukként életben ma adtak,
Tartsd meg dicsőre a hadverő magyaroknak.
Tartsd meg mindenüket, hogy tanuljunk tőle:
Mit kíván fiatól a magyar hon földje!

És végül, jó Atyánk! „Negyvenvölez“ egy nagyját,
A nagyok nagyjának is a legnagyobbját,
Óríz meg, óríz meg! jólétben e honnak!
Remegve esedeklünk, — Rosz hírek szállongnak
És mi úgy aggódunk és mi úgy rettegnünk,
Félelemmel fekszünk, félelemmel kelünk.
Oh jaj!... ki sem tudjuk nem merjük mondani:
Nem ébrednek gyászra e hon fiait?! — — —
De nem!... Bizunk benned, erős fellegvárunk!
Nyugalmat egyedül tebennel találunk.
Mivelhetsz esodákat, Urunk! — ha akarod, —
Fordítsad feléje... felénk, kegyes arezod!
Gyógyítsd meg, gyógyítsd meg! (mert teste nagybeteg)
Add, hogy agy tagjai új erőt nyerjenek!
Egy nemzet esedez, esedezve kéri:
Turin remetéjét tartsd meg te ő neki! Ámen!

Szólunk tehozád, Atyja mindeneknek!
És a mit mi mondánk, azt mondja egy nemzet. —
Azt mondja egy nemzet, mit kérünk újonnan:
Jóllet és bekeséges legyen úr e honban!
Adj hát a magyaroknak jókedvet, örömet,
Hiszen mindezt már eléggé szenvedtél!
S add meg, nagy Istenünk! mi örömfő ép:
Nyujtsd hosszúra, nyujtsd meg „hazánk atyja“ éltét! Ámen!

Erre ismét az ifjuság éneke következett, a himnus: „Isten, áld meg a magyart!“ És ezzel véget ért az ünnepés délelőtti része; a jelen voltak áhitatos-lelkes hangulatban oszoltak szét.

Délutánra volt kitűzve a tulajdonképeni ünnepély, az ünne-pélynek — a délelőttel szemben mondhatnánk — a világias része. Egy szerföliót kellemetlen incidens azonban ezt is egyháziassá tette. — A déli órákban ugyanis több mögdöböntő tartalmú sürgöny-tudósítást vettünk, melyeknek híre gyorsanterdjére óriási levertséget keltett város-szerie. Kossuth elhalalozásáról szölktek e hírek.
Az ünnepélyt rendezők gyorsan összehyülekeztek s a leverő hírek hatása alatt kimondották, hogy a délutánra tervezett ünnepély elmarad. Az épületekre hol előbb tricolorok lengtek, fekete zászlókat tüzetek ki.

E közben pedig hiteleb értesítéseket kerő táviratokat men-esztettek szerzeszet fél 3 óratját, midőn már süri tömegekben sé-talgatott az utcákon az izgatottan varakozó közönség, érkezni kezd-tek a távirón a nagy nemzeti esapás híreinek demantijei, melyek azonban teljes megnyujtvást nem adtak, miután „válságos“ állapo-tokról szölkttak.

Ily körülmények között, midőn nem tudhattuk, nem-e zajos örömmünnepély hangjaival egy időben szálland föl a legnagyobb ma-gyar honfinak végső lehelette az ég felé, általános helyesléssel lett fogadva azon nézet, hogy sürgősen megnyujtassuk a templom ajtait, odagyűjtsük össze közönséget s ott mondjunk együtt, esdő fohász-t azért a koezkan forgó, drága életért és így lön. Szifagyí Farkas, ev. ref. lelkész szíves készséggel egyezett bele, hogy a ref. ftemplomban istentisztelet tartassék a nagy betegért Kovács Gyula, városunk ér-deemes polgarmestere a városóház erkélyéről hirdeté ki a szomorú híreket utállással a nemzeti ünnepély elmaradását, felhívta a közönséget, hogy a biznysatlanság e szomorú érájában vonuljon fohász-kodni a Mindenhatóhoz. Az ur háza még soha annyi népet nem fo-gadott magába, mint a mennyi akkor ide összes-reglett az első ha-rang szerre. Felekezett különbség nélkül együtt imádkozánk a haza-fias lélekkel pontifikáló Nagy Károlylyal, az új ifju lelkészszel, kinek lélekből eredő rögtönzött, nagyon megható szép könyörgése és imája lelkünket az ég felé ragad. A közönség a templomból kijöve ne tudta még, hogy még él Kossuth Lajos s erre a gyász lobogók be is let-tek vonva. Nem tudom, mire e sorok napvilágot látnak nem lesz-e késő azon forró óhajtatunk: v a j h a ez imának esdő szölatát hal-gatna meg az Ég!

Pát riotéaz.

Lelkészi beköszöntő.

— 1894. márczius 11-én. —

A nemes érdeklődés, melylyel e lap szer-kesztősége viseltetett mindig a Nagy-Enyed vá-rós életét érintő kiválóbb események iránt ra-gadgat pennát velem, hogy egy magasztos, a sze-retet és ragaszkodás oly impozáns nyilatkozatu ünnepélyéről, mely f. hó 11-ik napján folyt le a a ref. egyház kebelében — irjak valamit, előre is kérve az érdekeltek és az olvasó közönség szi-

ezen az

megszűnt

Péter,

snál

gyógyít.

2-3.

Köszönet

ves elnézését, ha halványan színezek s nem tudom méltó képét adni örömmünnepeinknek, mert az elfogultság, mely most, napok múltán is fogva tart, szárnyát szegi gyenge erőnek. Hosszu 2 év után e hó 11-én lett betöltve, elfoglalva a ref. egyházközség második papi állomása. Hogy miért ily későn, arról — szem előtt tartva a ref. torony és templom renoválásával járó nagy kiadásokat — mint az egyház ügyeiben imperitus ember — keveset tudok, felsorolni nem akarok, mert hangyabolyba nyulni veszélyes is.

Szombaton, e hó 10-én 2 órakor fogadta a ref. egyház presbiteriuma, élén a nagy előd méltó utódjával, nagys. Gáspár János, fáradhatatlan főgondnokkal az új lelkészt künn az állomásnál. Egyszerű, kevés, de szívből jövő szavakkal üdvözölte, hogy e kiváló egyházközségben találja fel ott hagyott munkakörét, tegyen azon akarat-erővel, mely Brassóban már szép eredményeket biztosított a protestantizmus számára. Nagyon természetesen, hogy ott volt a fiatalság is, hogy azon szeretettel fogadja ismét vissza az elszállt testvért, melylyel az élet küzdterére fájó szívvel, de bizva tehetségeiben elbocsátá karjai közül.

Vasárnap délelőtt 10 órakor ritka nagyszámú közönség gyűlt be a templomba, mintegy czáfolatául annak, hogy hiában prédikálnak a templomok üressége, a nép közönyössége miatt, de megvan a kapocs, mely az Isten házához köti a hívek seregét s lelkökben a legnemesebb érzelem szárnyalni vágy. Mintha megelevenedett volna az ő templom s a szellem, mely ott fakadt és ott öntötte ki halálját, ismét nyert volna erőben. . . . !

A theol. dalkar precíz betanult éneke után Szilágyi Farkas, mint beigtató püspöki személyes állott fel a szószékbe, főlemelő és nagyjelentőségű ünnepély szónokaként szólván, melynek lefolyása a ref. egyházközségre úgy hit és eskölesi, mint társadalmi szempontból fontos. Egy új küzdő, vezér áll az egyházközség élére, hogy kormányozza az egyházközség hajóját biztosan, hogy kikerüljön azon szirteket, melyek nemcsak a hit és erkölcs, de a társadalmi rend hajóját is szétzúzással fenyegetik, hogy ápolja a hitet, itélje el a hitetlenséget, a közönyt. — Predikálja az igét minden időben, dorgáljon, intsen, mert az Úr mellette van. A hallgatóságot pedig fölkeri, hogy viseltessék iránta azon szeretettel melylyel ide jött, az őseitől öröklött azon szeretettel, melylyel a távozót megsiratni s az érkezőt fogadni szokta, ki mostantól hit és erkölcsi életben példaadó lesz. A kölcsönös békességet és szeretetet ajánlja, mint a melyek egy a hívek előhaladását, mint az ifjú lelkész munkásságát megkönyítik és jutalmát biztosítják. Végül imára hívta fel a közönséget Isten segedelméit.

Azután megint a theológiai dalkar énekelt. S fellépett a szószékbe Nagy Károly, az új lelkész. Irádkozott. Imája magával ragadta a közönséget. A szív, édes lágyan dobogott a számlólynál s feledve az oda künn valókat, borult a mennyei atya kebelére. Jeremiással szólott s belőle Jeremiás lelke, kit elhívott az Úr még születése előtt a meggyőződés, a nemes hivatás iránti lelkesültséggel. Elhivatott, hogy gyomláljon, rontson, építsen, plántáljon. És neki nem szabad erejét kovácsra becsülni, mert a cél s a segedelem meg kell aczélnia akarat és tetterjét. Szavának, most mint a mennydörgése, majd édes gyögyirként kell hangoznia. A protestantizmus eszméi, melyek fejikkel világítottak, lábaikkal tapostak s kezeikkel alkottak — van zászlajára tűzve, melyet az Úr számolyánál kibontott. Isten nevével, hivatalársai segedelmével és ott a felekezeti és nemzetiségi küzdelem terén megédzett erővel kezd hozzá, folytatja nemes hivatását az új mezőn. A kidolgozásban remek, előadásban lebilincselő és eszmékben gazdag beszédét nem tudom kivonatolni, a nélkül, hogy valamelyik rövidséget ne szenvedjen. És nem tehetségem mult, hanem azon eredményeiben üdvös gondolatom, hogy a beszéd a ref. templom renoválása költségeire kinyomattassék. — Szerény tagja vagyok egyháznak, de él bennem a lelkesedés, hogy bár egy homokszemmel járulhassak ez indítványom által azon nagy épület ujításához, mely előcsarnoka az emberi tökéletesedés nagy pantheonának.

Templomozás után az egyháztanács csaknem teljes számmal összegyűlvén, Szilágyi Farkas fogadta, átadván a jegyzőkönyvet. Az ifjú lelkész a szívélyes fogadtatásért köszönetet mondva, igérré, hogy egész erejével egyházközségének fog élni.

Este 8 órakor 100 terítékű banquette volt tiszteletére, egymást érő, tulszárnyaló pohárkö-

szöntökkel. Az első a püspökre lett írtve s az ő üdvös működése folytathatására. Éltették a főgondnokot, püspöki személyest, az ifjú papot, a testvér egyházakat, a volt h. lelkészt s a főispánt, mint új bresbytert, ki mint legfőbb közigazgatási hivatalnok jól érzi magát s együtt munkál az egyház szolgálival. Szellemes és tartalmas felköszöntőkben éltette a főispán Gáspár János főgondnokot öt választván példányképpül. Az elhangzott pohár köszöntők fényes bizonyossági valának a rokonszenvek, mely az ifjú papra irányul, biztosítékai annak, hogy felekezeti különbség nélkül mindeuki Enyed javára, boldogításán akar vele munkálni. A tehetség megvan, az akarat erős, segítő társak egész csapattal. Munkára fel, Isten nevében!

A hét eseményei.

— Fővárosi levél. —

A ki megfigyelte mult vasárnap székes-fővárosunk ünnepi hangulatát és azt a rengeteg néptömeget, mely az ország minden részéből eljött, hogy a haza szívében tüntessen a liberális eszmék megvalósíthatása érdekében, azon meggyőződésre jutott, hogy f. évi márczius hó 4. napja a tüntetések történetében elsőrangú nap volt és lesz.

Azért ne is csodálkozzék senki a liberális katolikusokon, ne csodálkozzék senki, hogy ilyenek is vannak és elég őszinték és férfiasok, meggyőződésük mellett szót emelni. Mi az egyiknek jogos, a másiknak legyen méltányos. A szabadelvű katolikusokat nem éri nagyobb felelősség, mint a nem liberális és azért jó (?) katolikusokat. Igaz, hogy az „abzugas” kölesönös; — de hogy elég jogos-e és hatásos a magyar állam részéről, — nem igen hiszszük.

Alig lett vége azonban az imponans liberális nagy gyűlésnek, mely felvillanyozta a fővárost s az egész hazát, már is el lehetett mondani, hogy nincs öröm, melybe a keserű öröm néhány cseppje bele ne vegyülne. A főváros még örömdiszben ékeskedett, midőn Turinból az a szomorú hír hangolta le a kebleket, hogy hazánk nagy fia, Kossuth Lajos súlyos beteg. Ki ne agódnék ama tisztes agg drága életéért, ki csak a távolban, nem a haza édes anyai keblén, melyért egykor mindenét feláldozta, kényszerült tovább szenvedni, agódni. Vagy ki akarja tagadni, hogy sokszor, s így Kossuth Lajos esetében is, kínosabb, borzasztóbb a szent meggyőződés követelése önkényes száműzetés, mint a politikai érdek által kívánta erőszakos, lelketlen kitagadás a haza szeretett szent földjéről?!

A legutóbbi hírek Kossuth betegségeiről nem igen örvendetesek, de reméljük, hogy az isteni gondviselés öröködni fog tovább is a még élő „legnagyobb magyar” drága élete fölött.

A nemzeti múzeum 14 nap óta valóságos zárandoklás színhelye. Ezren és ezren gyönyörködnek a főrendi ház üléstermében elhelyezett „Honfoglalás” remek festményében. Mit már Munkácsy „Krisztus Pálátus előtt” című műremekén hámulhattunk, t. i. az alakok élethű ábrázolását s a remek plasztikát, szembeötlő a nagy mester legújabb műalkotásán, melyen első pillanatra szinte mozogni látja a sokaságot. Egyszeri megtekintés nem elég arra, hogy az ember alapos ítéletet szerezzen magának a festményről, sokkal nagyobb az első benyomás, az ember egészen oda van, mint mondani szokták, az első tekintetre.

Árpád méltóságát alakra rendkívül imponans. Fehér, a szokottnál kissé merevebben tartott hadiméjén üve, felséges nyugodtsággal, fejedelmi büszkeséggel s tekintélyvel fogadja a szláv küldöttség hódolatát, kik megadásuk jeléül vizet, földet és füvet, illetve gabonát hoztak. A küldöttség feje, egy beszélő, rendkívüli élethűséggel ábrázolt szláv típus. Az ember szinte hallja beszélni. Egyáltalán remekül sikerült a hódoló szláv küldöttség; talán a legjobban az egész képen.

Maga Árpád körül van véve vezérei által, mindnyájan jól sikerült martialis alakok, — azonban kevésbé magyaros arcvonásokkal. Az egész csoport a fejedelemlátra előtt és mellette foglal helyet, háttérben Jókai és a mosolygó ajku Munkácsy alakjaival. Az óriási festmény balrészén (a néző irányban) a mozgó, kardot rántott és kiabáló harcosok rengeteg sokaságát ábrázolja, mely szinte nyugtalanítja a szemlélőt.

Eltekintve attól, hogy a főrendiház e hét folyamán tartott ülésén a legérdekesebb tárgy Munkácsy „Honfoglalása” volt, azt mérjük állítani, hogy dacára hazafiúi örömeinknek és az ország büszkeségének, mert olyan nagy és zseniális fiat, mint Munkácsyt mondhat magának, dacára, hogy bánulattal állottunk Munkácsy legújabb mesteralkotása előtt és honfui meghatótsággal gyönyörködünk benne — még sem találjuk meg a képen kellően megteremtve a „Honfoglalás” bizonyára rendkívül nehéz ideáját.

A képviselőházban egyre foly a polgári házasságról szóló vita; szebbnél szebb beszédeket hallhatunk, főképp e hét folyamán, pro és contra. Csak az a kár, hogy némelykor a felindult kedélyek elragadják magukat. Keresztül viszi-e a szabadelvűség programját, s lesz-e még polgári-házasság, (a liberális nagy gyűlésen polgári-házasságban sült óriásokat — „kifliket” is árultak) a főrendiház fogja megmondani!!

Wekerle miniszterelnök erősen fáradozik a valuta rendezésén, melynek folytán még kilátásaink nyílnak az arany huszoronások forgalomba jövetelére. Lukács Béla miniszter pedig egész erővel sürgeti és készített el a milleniumra szükséges előmunkálatokat. Jól is teszi, mert eddig ugyan lassan haladtunk!

Spectator.

VEGYES HIREK.

— **Kossuth Lajos** halálának híre teljesen megzavarta a márczius 15-iki hazafias ünnepélyt. A hír Maros-Vásárhelyről jött a theol. ifjuságnak s miután a távirati kérdézőkördésekre nem lehetett gyorsan czáfolatot nyerni, a nemzeti zászlók helyett szomorúan kellett felvonni a gyászlobogókat. A hírlapokból látjuk, hogy e leverő hír mindenütt mily rendkívül gyorsan terjedett el, de azt is jelezhetjük, hogy a szomorú órákban talán csak Nagy-Enyed város közönsége volt az, mely lapunk szerkesztőjének indítványára a városházterőről azonnal a templomba vonult, hogy imádkozzék vallásos buzgalommal egy halálos betegségben szenvedőért, kit az egész haza magának vall.

— **Popp György** pénzügyigazgató irásban bucsúzott el a közigazgatási bizottságtól, mely szintén szívélyes szavakban válaszolt.

— **Névmagyarosítás.** A belügyminiszter Komán Sándor közig. díjoknak, valamint Gizella és Sándor kiskorú gyermekeinek keresztnevét „Komáromi”-ra változtatását engedélyezte.

— **Egyházi kardalokat** fog énekelni a „n. enyedi daloskör” több férfi és női tagja, Borsai Sámuel derék karnagy vezetése alatt az ev. ref. templomban a mai — virágvasárnap — istentisztelet alkalmával. Ugyanez a kar hasonlóképp fog részt venni a nagy-pénteken, husvétkor s az azok után következő vasárnapokon tartandó templomozásokban is. Felhívjuk a közönség figyelmét ez alkalmakra. Szép dolog, midőn a vallásos áhitatnak szolgálatába szegődik a művészet is!

— **A „szegénytanulókat segélyző kör”**

folyó hó 14-iki fillérestélye az előző 3-iki estélyhez méltó utódként sorakozott. Mindkettőnek már közölt programja igen csinosan sikerült. Az utóbbinál némi kis változás volt a propisitióhoz képest, amennyiben hirtelen elutasása miatt dr. Werner Gyula főispáni titkárnak, helyette B. Józsa Gyula egyleti titkár olvasott föl Werner ifjúkori költeményeiből. — Mindkét soirée műsorának szép sikeréhez társult az azt követő táncmulatság sikere. Szépeink tömegesen vettek benne részt, s már ez maga több, mint félsiker. Általán legkevésbé sem lehet kifogásunk Nagyenyed közönségének lelkes pártolását illetőleg. De meg is érdemli azt a derék egyesület, mely oly buzgalommal rendezi ez estélyeket a jótékony cél érdekében. Elismerés illeti főként a szűkebb körű rendezősöget, mely semmi fáradságot sem kímél, csak hogy a közönségnek élvezet s a körnek, azaz a szegénytanulóknak filléreket szerezzen.

— **A theológiai dalkar Marosvásárhelyen** f. hó 17-ikére tervezett koncertjét elnapolták tekintettel a legnagyobb élő magyar válságos egészségi állapotára s az ezzel kapcsolatosan szarunya bocsátott gonosz hírek által előidéztet nyomott kedélyhangulatra. Csak díszreállításul és adjuk e nemes elhatározását theológus ifjainknak, mely újabb bizonyítéka komoly és hazafias maguktartásának.

— **„Metropole” szálloda.** Petanovits József úr a főváros VI. kerületi kaszinó vendéglőse az általa épített Metropole szállodát saját kezelésébe vette át. Azon körülmény, hogy Petanovits úr szakmájában úttörőnek ismertetik, arra enged következtetni, miszerint a Metropole szálloda a fővárosba ránduló utazó közönség találkozó helye lesz, annál is inkább, minthogy Petanovits urat az utazó közönség, mint a Terézvárosi kaszinó vendéglőse iránta tanusított szeretetre méltó előzékenyséért nagyon kedveli, ezenfelül a Metropole szálloda nagyon elegáns és minden igényt kielégítő kényelemmel el van rendezve.

— **Magyarország** teljesen független politikai napilap. Nincs lekötve senkivel szemben, nem áll sem egyeseknek, sem osztályoknak, sem érdekköröknek szolgálatában. A „Magyarország” önzetlenül csupán egy célt szolgál: az ország függetlenségének és önállóságának ügyét. Ez lebeg föltyon szeme előtt és ennek elérésére törekszik. A „Magyarország” mindig és mindenki szemben a tárgyilagos és elfogulatlan. Egy mértéket ismer: az igazság mértékét, a melytől soha semmi körülmények közt el nem tér. A „Magyarország” szerkesztőségének és kiadóhivatalának megfizetett munkája folytán az összes országos és külföldi eseményeket legelőször hozza az olvasóközönség tudomására. A „Magyarország”-ot reggel már az ország távoleső részeiben is olvasni lehet. Hozza az az napi országgyűlést teljesen kimerítő szövegben, az az napi összes eseményeket úgy a fővárosból, mint a vidékről és külföldről. Hozza a bel- és külföldi teljes tőzsdei árjegyzéket és árfolyamokat. Naponként közöl társadalmi és politikai események érdekös közleményeket. A ki a „Magyarország”-ot olvassa, az az üzleti, társadalmi és politikai eseményekről sok helyen egy egész nappal előbb értesül, mint már lapokból. A „Magyarország” már is 30.000 példányban forog az olvasóközönség kezében s így rövid idő alatt elérte a támogatásnak azt a mértékét, a melylyel magyar lap eddig még nem dicsekedhetett. A közönség ezen támogatását a szerkesztőség a lapnak folytonos fejlesztésére és tökéletesítésére fordítja. A „Magyarország” előfizetési ára: Április hóra 1 frt 20 kr. (április—június) negyedévre 3 frt 50 kr., április—december hónapokra 10 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek postautalványon a kiadóhivatalba Budapest, Rostély-utca 2. küldendők. Magyarországi kiadóhivatala.

— **Gazdák és gazdaszónok figyelmébe.** Gazdasági vélemény és virág magvak — kizárólagosan valódi erfurti — kaphatók Cirner J. József kereskedésében Nagy-Enyeden, ki a magvak jószágért és valódiságáért kezeséget vállal. Postai megrendeléseket legpontosabban eszközöl. Az árjegyzéket szives áttekintés végett mellékelve kapják t. olvasóink!